

Kalkkikäpä

Kritporing
Antrodia crassa

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Kalkkikäpä on pieni tai keskikokoinen ja kasvaa alustallaan pinnanmyötäisesti. Nuorena kalkkikäpä on litteä ja ellipsinmuotoinen, vanhana tyynymäinen, juustomaisen lohkeava, ja kuivana kova. Vanhan kalkkikäävän sisus on murenevaa. Lajin pillipinta on hyvin sileä ja valkoinen, kuivana kermanvaalea. Pillit ovat pyöreitä, ja niitä on 5–7 millimetrillä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Kalkkikäpä kasvaa vanhoissa metsissä suurilla maapuilla, yleensä männyllä tai harvemmin kuusella. Itiömät kasvavat kohtiin, jotka ovat lähellä maan pintaa ja joiden vierestä runko on painunut kiinni maahan. Tällainen puu pysyy kosteana, mikä on tärkeää kalkkikäävälle. Lajia tavataan Keski- ja Itä-Suomessa, Kainuussa ja Lapissa. Etelä-Suomesta kalkkikäpä on hävinnyt.

Nykytila ja uhkatekijät

Kalkkikäpä on taantunut vanhojen männiköiden harvinaistuksessa ja pirstaloituessa, sekä lahoppuun määrän vähentyessä. Suuri osa kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla, mutta muutamia esiintymiä on vielä suojelematta.

Hoitosuositukset

Kalkkikäävän kasvupaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja kasvupaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta pienilmasto ei muutu lähialueella tehtävien hakkuiden myötä lajille liian kuivaksi. Kuolleet ja huonokuntoiset puut tulisi jättää metsään.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääväkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.
- Kotiranta, K. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuuseumi, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Panu Kunttu